

Затверджено
наказом президента КиМУ №063
від 01 травня 2026 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ НА НАВЧАННЯ
НА ОСВІТНЬО-НАУКОВУ ПРОГРАМУ
«ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»
ЗА ТРЕТІМ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИМ)
РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою проведення вступного іспиту зі спеціальності є систематизація теоретичних та прикладних знань здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктора філософії щодо розуміння сутності сучасного освітнього процесу, цілісного підходу до навчання, освіти і соціалізації із залученням особистості до системи цінностей, комплексна перевірка якості професійно-педагогічних знань, умінь і навичок, стану їх готовності до дослідницької діяльності в галузі педагогіки.

Складаючи вступний іспит, здобувач має показати знання наукових основ професійної освіти, етапів її історичного розвитку, основних понять і проблем професійної педагогіки, глибоку обізнаність із загальною педагогікою, дидактикою вищої школи, методикою викладання загальнотехнічних і спеціалізованих дисциплін, організацією та методикою професійного навчання, практикою підготовки фахівців у різних типах професійних закладів освіти, перспективним педагогічним досвідом; орієнтуватися в проблемах педагогічної психології, пов'язаних з навчанням і вихованням учнів професійної школи. Здобувач має виявити також знання найважливіших праць із загальних і окремих питань теорії і методики викладання спеціальних дисциплін, навчальних планів, програм, підручників, навчально-методичних посібників (за групами професій, пов'язаних з діяльністю здобувача чи його наукових інтересів).

Структура

Вступний іспит зі спеціальності складається з п'яти розділів. Перший розділ присвячений розгляду теоретичних основ педагогіки, другий – методології досліджень у галузі освіти, третій – професійно-педагогічній комунікації, четвертий – академічній культурі, п'ятий – особливостям організації і управління освітою, у сучасних умовах.

Вступний іспит зі спеціальності охоплює 60 тестових питань, які стосуються понять і категорій, практичного застосування педагогічних знань, навичок та умінь професійного спрямування здобувачів.

Упродовж академічної години здобувач повинен обрати правильну відповіді на тестові завдання. Максимальна кількість балів за тестові завдання – 100.

**ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ
АБІТУРІЄНТІВ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ
ПРОГРАМОЮ «ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 011 «ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»**

Під час вступного іспиту зі спеціальності здобувач повинен показати:

– **грунтовні знання** основних понять і проблем професійної педагогіки; загальної педагогіки, дидактики, методики викладання різних дисциплін, практики підготовки бакалаврів і магістрів у різних закладах освіти, передовим педагогічним досвідом; найважливіших праць із загальних та окремих питань теорії та методики викладання навчальних дисциплін у вищій школі; навчальних планів, програм, підручників, навчальних і методичних посібників (за професією, що пов'язана з діяльністю пошукувача чи його науковими інтересами); історико-педагогічних проблем розвитку вищої освіти як в Україні, так і інших країнах світу; основних положень праць видатних українських і зарубіжних педагогів-просвітителів з питань виховання, навчання й освіти;

– **виявити вміння** аналізувати тенденції розвитку педагогічної теорії в різні проміжки історичного часу; характеризувати й аналізувати окремі педагогічні теорії, світогляд їх творців, залежність педагогіки і вищої школи від прогресу суспільного розвитку в країні; творчо використовувати у практичній діяльності надбання попередніх поколінь; застосовувати на практиці теоретичні погляди теоретиків історії педагогіки; впроваджувати в освітній діяльності у закладах освіти концептуальні засади формальної та матеріальної освіти; прогнозувати основні шляхи подальшого розвитку вищої професійної освіти в Україні.

Володіти такими професійними компетентностями, як:

– здатність навчатися; здатність до критики й самокритики; креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність; наполегливість у досягненні мети; базові уявлення про основи філософії, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури та соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності; базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загально-професійних дисциплін;

– здатність до виконання професійних завдань і функцій в умовах постійних змін, зокрема воєнного стану;

– здатність до планування та організації освітньої діяльності;

– вміння використовувати сучасні ефективні засоби роботи науковою та освітньо-методичною літературою; пошуковими освітніми системами у мережі Інтернет;

– здатність реалізовувати навички самостійного вирішення педагогічних проблем на конкретних прикладах.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ЯК НАУКИ»

Тема 1. Законодавчо-правові основи педагогіки

Основне законодавче поле освітянської галузі. Закон України “Про освіту”. Закон України “Про професійно-технічну освіту”. Закон України “Про вищу освіту”. Національна доктрина розвитку освіти. Нормативно-правові документи, що регулюють діяльність системи освіти, визначають основні напрями її реформування.

Тема 2. Педагогіка як наука і навчальний предмет

Поняття про педагогіку як науку і навчальну дисципліну. Передумови виникнення і еволюція педагогічної теорії. Основні джерела розвитку педагогічної науки. Виникнення і розвиток педагогічної теорії в Україні, характеристика основних етапів її становлення: донауковий, етап виникнення теоретичних концепцій виховання і освіти, етап розвитку педагогічної думки. Місце педагогіки в системі людинознавчих наук). Джерела педагогічної теорії

(праці педагогів-класиків, моно-графії, статті. Предмет і завдання педагогіки. Функції педагогічної науки: науково-теоретична, організаційно-практична, діагностична, прогностична. Основні категорії педагогіки: педагогічний процес, виховання, навчання, освіта, розвиток, формування, соціалізація, самовиховання, перевиховання. Основні завдання педагогіки: вивчення законів і закономірностей формування і розвитку людської особистості; визначення мети і завдань виховання; дослідження методів і форм організації виховання; вироблення нових технологій і моделей виховання.

«МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ»

Тема 1. Теоретичні методи науково-педагогічного дослідження

Поняття методології науки. Методологія як теорія і сукупність методів дослідження. Поняття про метод наукового пізнання. Класифікація методів, що використовуються у педагогічних дослідженнях. Теоретичні методи дослідження у наукових дослідженнях. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика. Абстрагування. Аналіз і синтез. Індукція і дедукція. Методи моделювання, порівняння, узагальнення. Ідеалізація та формалізація. Метод екстраполяції.

Тема 2. Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження

Емпіричні методи науково-педагогічних досліджень, їх сутність і класифікація. Спостереження. Вивчення і узагальнення педагогічного досвіду. Вимірювання як метод дослідження. Вивчення документації та результатів педагогічної діяльності. Експеримент. Методи опитування. Анкетування. Тестування. Соціометрія як метод дослідження міжособистісних стосунків у групі.

Тема 3. Організація і проведення педагогічного дослідження

Етапи виконання науково-дослідної роботи. Вибір теми дослідження. Проблема в науці. Суперечності. Мета і завдання дослідження. Вибір об'єкта і предмета дослідження. Концепція, теоретичні та методологічні основи, методика дослідження. Науковий апарат дослідження. Теоретичні засади дослідження. Програма та методика науково-педагогічного дослідження.

Тема 4. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

Інформація у наукових дослідженнях, класифікація наукових документів. Наукова інформація та її джерела. Поняття наукової інформації. Види та вимоги до наукових видань. Структура і призначення наукових документів. Режим доступу до наукової інформації. Особливості збирання, обробки та інтерпретації інформації. Принципи збору інформаційного матеріалу. Наукометричні бази даних, їх різновиди та особливості.

«ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ»

Тема 1. Особливості професійно-педагогічної комунікації

Сутність, об'єкт і суб'єкт, професійно-педагогічної комунікації. Професійно-педагогічна комунікація. Безпосередні зв'язки суб'єктів комунікації. Зв'язок між суб'єктами комунікації за наявності посередника. Інформація у професійно-педагогічній комунікації. Функції професійно-педагогічної комунікації. Модель процесу взаємообміну інформацією (комунікації), його складники та взаємозв'язки між ними. Втрати інформації у процесі комунікації.

Тема 2. Професійне спілкування як провідна складова професійно-педагогічної комунікації

Поняття педагогічного спілкування, його види, форми і функції. Педагогічне спілкування як діалог. Педагогічний діалог. Критерії діалогічності. Бар'єри спілкування. Структура педагогічного спілкування. Моделювання педагогом майбутнього спілкування (прогностичний етап).

«Комунікативна атака». Керування спілкування. Аналіз спілкування. Стиль педагогічного спілкування.

«АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ДОСЛІДНИКА»

Тема 1. Інноваційні підходи щодо формування культури дослідника: концептуальні основи

Положення інноваційних підходів. Системно-суб'єктний підхід. Аксиологічний підхід. Лінгвоаксіологія. Андрігогічний підхід. Дослідження вчених у другій половині XX – XXI століття. Формування академічної культури дослідників. Інноваційна освіта, інноваційна мета освіти, інноваційне навчання. Освітній заклад інноваційного типу. Інноваційний потенціал закладу вищої освіти. Інноваційне освітнє середовище. Проектування та впровадження освітньої інноватики в дидактичний процес вищої школи. Інноваційні процеси в освіті. Критерії інноваційної діяльності (новизна, наукова достовірність, ефективність, прогностичність). Критерії впровадження інновацій в освітній процес закладу вищої освіти (доцільність, освітня ефективність, доступність, творчість, техніко-економічні та дидактичні можливості).

Тема 2. Наукові підходи до формування і розвитку мовнокомунікативної культури дослідника

Концептуальні основи розвитку мовнокомунікативної культури. Мовнокомунікативна культура дослідника. Культура наукового текстотворення. Функціональна класифікація наукового стилю: власне науковий, науково-навчальний (дидактичний), науково-технічний (виробничо-технічний); науково-популярний; науково-інформативний (науково-реферативний), науково-довідковий (довідково-енциклопедичний).

«ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ»

Тема 1. Управління освітою як цілісна система

Основна мета управління. Функції управління. Цілепокладання, організація, контроль, аналіз, регулювання, координація, корекція. Основні компоненти системи «управління освітою», їх ознаки. Прогнозування освіти, визначення змісту, організаційні форми, контролююча функція в управлінні освітою. Структура управління освітою. Мета, завдання, основні напрями діяльності Міністерства науки і освіти. Зміст і структура управлінської діяльності обласного управління освітою. Основні завдання та зміст діяльності районного (міського) відділу освіти. Розподіл управлінської компетенції між Міністерством освіти і науки, обласним управлінням освіти, районним (міським) відділом освіти.

Тема 2. Заклади загальної середньої освіти (ЗЗСО)

Поняття «заклад загальної середньої освіти інноваційного типу», «освітній заклад нової формації». Становлення ліцеїв, гімназій в історичному контексті. ЗЗСО для обдарованих і здібних дітей. Особливості створення та діяльності ліцеїв, гімназій, колегіумів, приватних ЗЗСО, освітньо-виховного комплексу тощо. Умови створення ЗЗСО нового типу. Специфіка управління закладом нового типу.

Тема 3 . Основні типи закладів загальної середньої освіти, особливості їх діяльності.

Система закладів вищої освіти ЗВО. Вимоги до діяльності ЗВО різних типів. Питання акредитації закладів вищої освіти. Умови відкриття ЗВО. Вимоги до кваліфікаційних рівнів підготовки випускника ЗВО.

Тема 4 . Системний підхід до управління закладом освіти. Управління закладом освіти як цілісна педагогічна система.

Основні компоненти системи управління закладом освіти, їх характеристика. Поняття «системний підхід». Системний підхід як метод аналізу та моделювання діяльності закладу освіти. Система планування роботи закладу освіти в умовах інноваційної діяльності. Принципові основи розподілу службових повноважень у системі освіти. Зміст і структура професійної компетентності педагогічних, педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів освіти. Основні напрями поліпшення управління освітою у сучасних умовах.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бех І.Д. (2017). Компонентна модель сходження зростаючої особистості до духовних цінностей. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Вип. 21(1). 6-20. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tmpvd_2017_21%281%29
2. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: стратегія проектування [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://studentam.net.ua/content/view/7525/97/>.
3. Бех І.Д. Психологічні джерела виховної майстерності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://westudents.com.ua/knigi/353-psihologchn-djerelavihovno-maysternost-beh-d.html>
4. Вишневецький О. І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. 3-тє вид., доопр. і доп. К. : Знання. 2008. 568 с.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. 2-ге вид. К. : ЦНЛ, 2011. 383 с.
6. Глосарій. Національне агентство забезпечення якості вищої освіти (2019). Retrieved from: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/01/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B9.pdf>
7. Гончаренко С.У. (1997) Український педагогічний словник. К.: Либідь, 376 с.
8. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах: навч. посіб. К.: Професіонал, 2004. 304 с.
9. Духнович О.В. (2003). Народна педагогія. Історія української школи і педагогіки : хрестоматія. Упор. О.О. Любар. К. : Знання, С. 200-205.
10. Духовно-культурні цінності виховання Людини (2013). Монографія. Г.П. Шевченко, Т.Л. Антоненко, О.С. Белих та ін. Луганськ: НОУЛІДЖ. 332 с.
11. Енциклопедія освіти (2008). Академія пед. наук України. Головний ред. В.К. Кремінь. К. : Юрінком Інтер, 1040 с.
12. Закон України «Про вищу освіту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
13. Закон України «Про освіту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
14. Кравець В.П. (1996). Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва: навч. посіб. для студентів пед. навч. закладів. Тернопіль, 436 с.
15. Кравець В.П. (1994). Історія української школи і педагогіки. Навчальний посібник. Тернопіль, Видавництво «Тернопіль», 359 с.
16. Максименко С. Д. (2008). Загальна психологія : навчальний посібник. – [вид. 3-є, перероб. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 272 с.
17. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. (2002) Загальна педагогіка: Навч. Посіб. – К.: МАУП, 2022. С. 171 – 172 с
18. Мойсеюк Н. (2007). Педагогіка : навч. посіб. [вид. 3-є, перероб. та доп.]. К., 656 с.
19. Мартиненко С.М. Особливості педагогічної взаємодії суб'єктів освітньо-комунікаційного процесу в умовах реформування системи вищої освіти / С.М.Мартиненко // Проблеми соціокультурного розвитку й художнього дискурсу в аспекті комунікаційних процесів і зв'язків (література, журналістика, кінематограф, театр): колективна монографія. Київ: КиМУ, 2018. С. 215–230.
20. Національна рамка кваліфікацій (2011). Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

21. Ніколаєнко С. М. (2005). Вища освіта – джерело соціально-економічного і культурного розвитку суспільства. К. : Знання, 319 с.
22. Ніколаєнко С.М. (2019). Керівник закладу освіти (організаційнопедагогічні та правові основи управлінської діяльності) : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : НУБіП України, 408 с.
23. Ніколаєнко С.М., Шинкарук В.Д., Рудень Д.М., Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Петрів Г.В., Кушнір А.О., Мойсєєв В.В., Давидова О.П. (2016). Програма виховання студента: «Фахівець, громадянин, патріот». Навчально-методичний посібник. К.: «Ай Си Ес-Актив», 75 с.
24. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник (2007). З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін. 3-є вид., переробл., доповн. К. : Знання, 495 с.
25. Сопівник Р.В., Сопівник І.В. (2017). Організація виховної роботи у закладах вищої освіти (навчальний посібник для студентів спеціальності «Педагогіка вищої школи»). К.: ЦП «Компринт», 632 с.
26. Столяренко О.Б. (2012). Психологія особистості: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 280 с.
27. Теорія та історія соціального виховання: хрестоматія (2016). Укладачі: О. Васюк, Р. Сопівник. Київ, ТОВ «ЦП Компринт», 812 с.
28. Філіпчук, Г.Г. (2014) Націєтворчість освіти. Монографія. Чернівці: Зелена Буковина. 400 с.
29. Фіцула М.М. (2006) Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К. : ВЦ Академія, 258 с.
30. Шинкарук В.Д., Сопівник Р.В., Сопівник І.В. (2015). Теорія та історія соціального виховання в зарубіжних країнах. К.: УП «Компринт», 256.

ДО УВАГИ ВСТУПНИКІВ!

Протягом однієї годин Ви повинні ознайомитися та виконати тест.

Усі відповіді мають заноситися тільки до аркуша відповідей. Жодні виправлення в аркушах відповідей не допускаються. Нечітке написання відповіді вважаються за помилку.

Ви можете користуватися чернетками. На самих тестах та в аркушах відповідей не можна ставити зайвих позначок.

Критерії оцінювання знань абітурієнтів

При оцінюванні тестових завдань враховується кількість правильних відповідей, які конвертуються в бали за шкалою 100-200.

Оцінка в балах виставляється так:

- високий рівень (200 балів – повністю виконане завдання (без фактичних, граматичних);
- середній рівень (150 балів – в основному завдання виконано правильно, не більше дванадцяти помилок (у тому числі фактичні, граматичні);
- достатній рівень (135 балів – завдання виконано в основному правильно, допущено не більше двадцяти помилок (у тому числі фактичних, граматичних).

Загальні критерії оцінювання знань абітурієнтів

173–200 балів– заслуговує абітурієнт, який дав правильні відповіді на 48-60 тестових завдань.

136–170 балів – заслуговує абітурієнт, який дав правильні відповіді на 28-47 тестових завдань.

100–135 балів – заслуговує абітурієнт, який дав правильні відповіді на 8-27 тестових завдань.

Менше 100 балів – заслуговує абітурієнт, який дав правильні відповіді менш, ніж на 20 тестових завдань

За результатами іспиту зараховуються абітурієнти, які отримали від **100-200 балів**. Ті, хто отримав **99 балів** і нижче, не допускаються до конкурсного відбору.

Кількість правильних відповідей	Бал за шкалою 100-200
60	200
59	198
58	196
57	194
56	192
55	190
54	188
53	185
52	182
51	180
50	179
49	176
48	173
47	170
46	168
45	166
44	164
43	162
42	160
41	159
40	157
39	155
38	154
37	152
36	150
35	149
34	147
33	145
32	143
31	141
30	140
29	138
28	136
27	135
26	134
25	132
24	130
23	129
22	127
21	125
20	124
19	122
18	120
17	118
16	116
15	114
14	112
13	110
12	109
11	107
10	105
9	103
8	100

ПЗВО «КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**ЛИСТОК ВІДПОВІДІ
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
для третього (освітньо-науково) рівня вищої освіти**

Прізвище, ім'я, по батькові вступника _____

Спеціальність _____
(шифр та назва)

ДО УВАГИ ВСТУПНИКІВ!

Протягом однієї годин Ви повинні ознайомитися та виконати тест. Усі відповіді мають заноситися тільки до аркуша відповідей. Жодні виправлення в аркушах відповідей не допускаються. Нечітке написання відповіді вважаються за помилку.

Ви можете користуватися чернетками. На самих тестах та в аркушах відповідей не можна ставити зайвих позначок.

№ завдання	Відповідь	№ завдання	Відповідь	№ завдання	Відповідь
1		21		41	
2		22		42	
3		23		43	
4		24		44	
5		25		45	
6		26		46	
7		27		47	
8		28		48	
9		29		49	
10		30		50	
11		31		51	
12		32		52	
13		33		53	
14		34		54	
15		35		55	
16		36		56	
17		37		57	
18		38		58	
19		39		59	
20		40		60	

Підпис вступника _____

Результати:

Кількість набраних балів	Оцінка 100-200	Підпис екзаменаторів	
		_____ (підпис)	_____ (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)
		_____ (підпис)	_____ (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)
		_____ (підпис)	_____ (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)